

Övrigt material

Hedman, L (1980), Närradion och dess lyssnare. DsU 1980:14 Liber Förlag. Stockholm.

Hedman, L, red. (1981), Utvärdering av närradion. DsU 1981: 1. Liber Förlag. Stockholm.

Hedman, L (1981), Lokala etermedier - tillkomst och funktion i Gustafsson, K E (red.), Kommunikationspolitik och kommunikationsforskning. Rapport från ett symposium anordnat av massmedieseminarier vid Göteborgs universitet och Föreningen Svenska Masskommunikationsforskare 23-25 april 1980. Sid 111-138.

Proposition 1966:136.

Proposition 1977/78: 91.

SOU 1965:20, Radions och televisionens framtid i Sverige

SOU 1973:8, Radio i utveckling.

SOU 1975:28, Program för ljud och bild i utvecklingen.

SOU 1977:19, Radio och TV 1978-1985.

SOU 1981:13, Närradio.

FRA KABLER TIL FREKVENSER?

Af Ellen Ø. Andersen og Helle Baagø.

De engelske "community radios" har, efter at have sendt via tv-kabler i fem år, nu i samlet flok meldt sig som tredje spiller i kampen om den britiske æter mod BBC og BA, der kontrollerer frekvenserne i øjeblikket.

Udviklingen af lokalradioer i England begyndte allerede i midten af tresserne, da BBC med støtte fra Labour-regeringen oprettede et to-årigt forsøg med ni lokale radiostationer. Forsøget var en succes, og der var planer om flere lokalradioer, da Labour mistede regeringsmagten til de konservative i 1970. De konservative prioriterede private, kommercielle radioer højere og gav i deres fireårige regeringsperiode 19 Independent Local Radios (ILR), tilladelse til at sende i æteren. Hermed var BBC's radiomonopol brudt (tv-monopolet røg allerede i 1954). ILR-stationerne, hvis overordnede organisation er IBA, Independent Broadcasting Authority, bredte sig hurtigt over hele landet og man etablerede en struktur, hvor BBC og IBA havde henholdsvis 20 og 19 lokalradioer. I 1978 nedsatte Labour-regeringen en arbejdsgruppe, der skulle skabe en fælles udbygningsplan for BBC og IBA. Gruppen udsendte en rapport, som foreslog 18 nye stationer - ni til hver af de to selskaber. Men da de konservative igen kom til magten, fik ILR-stationerne frit løb og har for længst overhalet det mindre pengestærke BBC: Alene i 1981 starter otte nye kommercielle radiostationer i England. En af dem, Essex Radio, vil dække Basildon, hvis kabel-radio denne artikel bl.a. behandler.

BBC finansieres af licens-penge. ILR-stationerne er aktieselskaber, hvis aktier for det meste ejes af lokale forretningsfolk og i mindre grad af aviskæder og andre kommunikationsselskaber. De kommercielle lokalradioer finansieres af reklamer og mange af dem giver et pænt overskud.

Indholdsmæssigt adskiller BBC's og ILR's programmer sig ved, at de kommercielle radiostationer bringer betydelig mere musik og dermed betydelig færre taleprogrammer end BBC. ILR-stationerne blander reklamer, information, nyheder, forbrugerråd, job-tips etc. sammen, afbrudt af "middle of the road"-musik. BBC sender flere egentlige udsendelser, fx diskussions- og telefonprogrammer.

Community Radios.

Hverken BBC eller IBA har "lokalradioer" efter dansk målestok. Begge selskabers "local radios" dækker større områder end en danske regionalradio. Det er en del af baggrunden for, at der er opstået en fem-seks små helt lokale radiostationer, som sender gennem tv-kabler til mindre befolkningsgrupper, dvs. kabelabonnenterne. Både de og andre interessegrupper i det engelske samfund presser i øjeblikket på for at få tilladelse til at "gå i luften" og for at få den engelske regering til at godkende en ny type æterbåren radio: community radio. De mener ikke, at det statslige BBC og det kommercielle IBA tjener lokalområdernes virkelige interesser: De to selskaber sender i for store områder og lægger henholdsvis professionelle nyhedskriterier og profit-hensyn til grund for deres programvirksomhed.

En af grupperne bag kravet om "community radios" er COMCOM, Community Communications Group, som blev dannet i 1977 af folk fra kabel-tv-selskaber og selvstændige film- og videogrupper. COMCOM har gennem årene opstillet en række konkrete alternativer til de nuværende æterbårne lokalradioer og har bl.a. hentet inspiration i USA og Canada. Gruppen anbefaler små selvejende radiostationer, ejet af ikke-kommercielle selskaber, hvis bestyrelse vælges demokratisk i lokalsamfundene. I et "charter" fra 1979 afstikker COMCOM bl.a. retningslinierne sådan: lokalradioer skal give mulighed for to-vejs kommunikation, de skal gøre brug af frivillige, hvor det er formålstjenligt, og de skal forpligtes til at forsyne lokale beboere med vejledning og udstyr, så også amatører kan producere udsendelser til radioen. Desuden mener COMCOM, at de lokale stationer skal tilskynde til et aktivt demokrati, som bekæmper racisme, sexismen og andre former for diskrimination. Tilslutningen til COMCOM er imidlertid begrænset hos Englands kabelradioer:

"Det handler om modsætninger mellem folk, der laver radio i teorien, og dem, der gør det i praksis", som lederen af Radio Basildon, Clive Thomas, udtrykker det.

New towns.

De første engelske kabelradioer begyndte at sende i 1976. Den daværende Labour-regering gav sendetilladelserne på visse betingelser: Kabelradioerne måtte ikke være profitgivende, deres udsendelser måtte ikke finansieres udefra ("sponsored") og et samarbejde med lokalsamfundet blev forventet. Reklamer blev ikke forbudt, og siden har de fleste kabelradioer gjort lokale reklamer til den største del af deres økonomiske grundlag. I Basildon og Milton Keynes var det de lokale

myndigheder, der tog initiativ til lokalradioerne. I Telford var det to australiere med erfaring fra australsk lokalradio, som startede WSM Community Radio, som sender 50 timer pr. uge til ca. 20.000 husstande.

Swindon radio blev startet af byens kabel-tv-selskab og i Thamesmead var initiativtageren en præst, der i første omgang brugte kirkelokalerne som studie. De øvrige kabelradioer ligger i Walworth og Greenwich, to London-forstæder syd for floden Thames.

Fælles for næsten alle er, at de er opstået i de såkaldte "new towns" - kæmpe områder med nybyggeri, som fra begyndelsen er formet som autonome "kommuner". Opbygningen er også næsten identisk: Stationerne køres af nogle få fastansatte og mange frivillige og sender op til 12 timer om dagen.

Reklamer og arbejdsløse.

Den mindste og nyeste af kabelradioerne er Greenwich Sound, der kun har 6.000 husstande koblet på kabelanlægget. Den største og en af de ældste er Radio Basildon, som sender til ca. 99.000 lyttere. Både hvad angår økonomi, struktur og opståen ligger Greenwich og Basildon i hver sin ende af lokalradio-spektret: Hvor Radio Basildon blev startet af Basildons byråd, kom initiativet til Greenwich Sound fra en gruppe professionelle og semi-professionelle radiofolk. Tre af dem havde tidligere arbejdet på piratradioen "Radio Caroline" og en som nyhedsreporter på to lokalaviser. Gruppen kontaktede ejeren af områdets tv-kabelsystem, der kun var glad for at kunne tilbyde sine kunder endnu en service over anlægget, som har haft en svag økonomi, siden BBC smækkede en stor antenne op i Greenwich - for kablerne blev oprindelig lagt ned, fordi antenneforholdene i kvartererne ned mod Themsen var dårlige.

Greenwich Sound sendte sit første program d. 1. marts 1980. Radioen fik ingen offentlig støtte, og det er stadig ejeren af kabelsystemet, som betaler elektricitet og husleje. Alligevel bliver radioen indirekte støttet af staten via "Manpower Services Commission", som administrerer det britiske beskæftigelsesprogram for unge arbejdsløse. Det meste af den faste stab, incl. lederen Terry Barnes, er lønnet af MSC. Der er otte unge MSC'ere ansat på stationen, og de må højst være beskæftiget der i et år.

Resten af indtægterne stammer fra reklamerne. Prisen for reklamer på Greenwich Sound er billig i forhold til på de store IBA-stationer: 150 pund for 60 x 30 sek. og 25 pund for "indskud" for den første reklame. Stationen skal ligesom de øvrige kabelradioer følge "The IBA Code of Advertising Standards", som fastsæt

ter antallet af reklameminutter til max. 6 pr. time. Der er altså grænser for, hvor meget man kan tjene på annoncering.

Nej fra IBA.

Radio Basildon startede i 1977 med at sende tre timer om dagen. I 1979 blev den daglige sendetid udvidet til 12 timer. Radioen modtog i sine to første leveår i alt 21.000 £ fra kommunen. I dag ligger dens budget på ca. 5.000 £ om måneden, og det årlige beløb fra kommunen er reduceret til 5.000 £.

Den bærende indtægt på Radio Basildon er reklamer. Stationen har en fuldtidsansat annoncesælger og har udgivet en tryksag på glittet papir, der handler om fordele ved at annoncere på Basildons "egen radio". Tryksagen praler bl.a. med, at man kan annoncere for ialt mellem 20 og 5.000 £ om ugen - sådan at også de små handlende har en chance for at være med.

Foreløbig er det lykkedes for Radio Basildon at køre rundt økonomisk, men den har på intet tidspunkt givet overskud. Der har ikke været penge til investeringer i nyt optage- redigeringsudstyr.

I marts 1980 søgte stationens leder Clive Thomas, i samarbejde med repræsentanter fra området foreninger og kirker og med lokale mediefolk og handlende at få IBA-rettighederne til en radiostation i South Essex, "amtet" uden om Basildon. Community-radio-folkene havde vejret morgenluft, da IBA i 1979 gav sine rettigheder til en ny slags lokalradio i Cardiff. Den lagde ud med en pjece, ("Have a hand in what you hear") som opfordrede lytterne til at deltage aktivt i radioens arbejde. Ledelsen på "Cardiff Broadcasting Company" blev valgt demokratisk i lokalsamfundet, og det blev vedtaget, at radioen ikke skulle være profit-orienteret - al overskud skulle gå til reinvestering.

COMCOM gik straks i gang med at tilbyde alle interesserede råd og vejledning i, hvordan man fremover kunne starte lokalradio i IBA-regi. Men Cardiff-radioen er med en enkelt undtagelse forblevet en enlig svale.⁽¹⁾

Radio Basildons ansøgning blev afvist af IBA og rettighederne i stedet givet til lokale forretningsfolk.

Nu står kampen som sagt om en plads i æteren. Lokalradiofolkene har indset, at de må stole på egne kræfter.

Besøg på Greenwich Sound.

Medarbejderne på Greenwich Sound kigger langt efter vores slidte UHER-båndoptager. Den sættes ellers ikke højt i professionelle radiokredse, men for dem er det drømmen - som afløsning for de ramponerede kassettebåndoptagere. En transportabel spolebåndoptager - hvilken luksus! Den kunne også spare tid, for kassettebåndene skal overspilles til spolebånd, når der skal redigeres i dem.

Systemet er det samme på Radio Basildon, og der er nærmest kø ved de store båndoptagere, som er skaffet til veje på forskellig vis. Princippet bag de to radiostationer er nemlig på næsten alle områder det gode gamle med "de forhåndenværende søm".

Af samme årsag må Radio Basildons medarbejdere forlade radioens kontorlokaler 5-10 minutter før, de skal i luften med et program. Over torvet, rundt om hjørnet, tværs over byens største forretningsgade, et nyt hjørne, en smøge - og de når den grå ståldør ind til radioens studie. Det ligger i bunden af den ene af de 15-etagers blokke, som dominerer bymidten i Basildon. Resten af Radio Basildons domicil befinder sig på et af de mindre torve i centrum, som i øvrigt er bilfri. Det har hidtil ikke været muligt at få kontorer og studier i den samme bygning. Til gengæld er der et toilet på Radio Basildon og masser af vinduer i kontorerne.

Greenwich Sound har sit studie og to meget små kontorer samlet på et sted. Nemlig i en underjordisk, vinduesløs garage i en boligblok i Plumstead, en forstad til London. To blokke længere henne ligger møntvaskeriet - og det nærmeste toilet.

Forkontoret, hvor den travle telefon står, er forsynet med en imponerende, tigerstribet sofa. Udlånt til kabel-tv'et af en lokal møbelforretning, som har til huse i nabogaragen. Forretningens indehaver har flere gange rykket for at få sin sofa igen, selv om antallet af siddepladser i radioens lokaler derved ville blive halveret.

Studiet er radiostationens mest veludstyrede rum. To pladespillere, to mikrofoner (en til programværten og en til nyhedsoplæseren), en båndoptager, højttaler, mixerpult (en forøring fra den største kommercielle radiostation Radio Capital), en såkaldt cartridge-maskine med én spole, til afspilning af reklamer - og endelig en rød pære på væggen. Når den lyser, skal de tilstedeværende i studiet, som ikke er med i programmet, holde kæft: Mikrofonen er åben.

Alt er lettere kaotisk det meste af tiden, men fungerer alligevel. Folk styrter ud og ind, også af studiet, fordi studieværten skal have besked om folks pladeønsker. Studieværten går også ud og ind - for at diskutere med de andre eller for at lede efter plader. Telefonen ringer ustandseligt, og en stor sort kat, som

har ladet sig adoptere af radiostationen, tager det hele med ophøjet ro.

Forholdene på Radio Basildon er lidt mere rolige, måske fordi der er bedre plads på kontoret. Samt en sekretær, der søger at samle trådene.

Teknikeren Keith, en af de lønnede medarbejdere, sidder ved et bord og bikser med noget udstyr. Men også her er det de mange frivillige, som præger billedet. En fyr på ca. 15 år, udstyret med en båndoptager og et par hovedtelefoner, er i gang med at redigere ved et andet bord. Lederen af det hele, Clive Thomas, kommer ind i mellem farende ud af sit kontor og fører højroastede, muntre samtaler med dem alle sammen.

Studiet er overfyldt indtil det klaustrofobiske. Udstyret er af omtrent samme standard som Greenwich Sound's, men der er mere af det. Fx to cartridge-maskiner til reklamer, spots og lokale nyheder, samt en tv-skærm til modtagelse af teletekstsystemet CEEFAX. På den måde kan studieværten bl.a. holde lytterne underrettet om vejret og "the national headlines".

Radio Basildon er ved at opbygge endnu et studie i rummet ved siden af. Når studieværterne selv agerer teknikere, spildes der ingen kostbar plads til tekniker-rum. Og det er lettere at redigere i et rigtigt studie end på et kontor. Men hver ting til sin tid. Så længe man ikke har råd til det, der "i virkeligheden" skal til for at lave radio, må man jo lave radio med det udstyr, man har. Og bære over med, at et bånd en gang i mellem i skyndingen bliver spolet baglæns op, sådan at det, der lige er blevet annonceret som Mr. So-and-so's syn på et eller andet, kommer ud af højttaleren som en uforståelig grød.

Musik og ring-ind.

Programpolitikken på Radio Basildon og Greenwich Sound har mange fællestræk. Men Radio Basildon er nået længere i retning af at realisere idealerne, sandsynligvis fordi der er flere penge til rådighed, og fordi radiostationen har eksisteret mere end et år længere end Greenwich Sound.

Radio Basildon sender 11 timer dagligt (kl. 7-18) på hverdage og lidt mindre i weekenden.

Udbuddet er meget blandet. Begge radiostationer mener at en nærradio skal spille en aktiv rolle i lokalsamfundet og gribe ind i sager, hvor det er muligt at hjælpe folk. Men det betyder på ingen måde, at alle programmerne er "seriøse" eller debatskabende. Der bliver spillet masser af musik som skal få snakken til at "glide ned". Man kan jo ikke lytte koncentreret ret længe ad gangen. Det er dels hitliste-musik, udvalgt efter de lokale pladeforretningers salgslister, dels genreud

sendelser.

Radio Basildon har et country- og western program hver uge, som produceres af Douglas på 73 år, en af de faste frivillige. Det er i øvrigt et af de få programmer, som er fri for reklamer, fordi Douglas ikke magter at betjene cartridge-maskinen.

En anden frivillig med et fast program er Geoff. På alle hverdage er han programvært i et tre timers telefonprogram i tiden 12-15. Emnerne er dagens overskrifter, og lytterne kan ringe ind og give deres mening til kende. De er også velkomne til at tale om alle mulige andre emner. Programmets stil er den meget personlige, der kendetegner engelsk radio. Geoff diskuterer med lytterne og kommenterer også deres indlæg. Han siger meget selv, specielt hvis der er for længe mellem opringningerne, fordi han ikke vil spille musik i programmet. Meget af det, der bliver sagt, er almindeligheder. Geoff mener, at folk er tilbageholdende med at diskutere alvorlige eller "politiske" emner, men det sker dog.

Ca. én gang om ugen er der en gæst i telefonprogrammet. Fx en sagfører, som især tager sig af forbrugerspørgsmål, eller en af de ansatte i kommunens socialforvaltning, som besvarer spørgsmål om et givet emne, fx pensioner. Her står telefonen ikke stille ret længe ad gangen. Det er (naturligvis) mest kvinder, der ringer ind. Aileen, der passer telefonen, sorterer "spøgefuglene", især teenagere, fra. Der er også 5-6 'professionelle' telefonprogramlyttere, som altid har en mening om alting, men også de kommer igennem.

Telefonprogrammet har kørt i over et år - i begyndelsen med to timer pr. dag, men lytterne er åbenbart ikke trætte af det, og har tilsyneladende heller ikke noget imod Geoff's undertiden meget direkte kommentarer.

Trods den personlige stil er programmets karakter og opbygning ingen tilfældighed. Bag stilen står Radio Basildons leder Clive Thomas, som har udarbejdet de "formats" - rammer - der findes for alle udsendelser. Han træffer de programpolitiske afgørelser, fordi han i den sidste ende står med ansvaret, og fordi han mener, at det fungerer bedst på den måde. Men det lader ikke til at være et stridsspørgsmål på radioen.

"Rammerne" betyder blandt andet, at radiostationen hver hele time sender tre minutters landsnyheder fra IRN - Independent Radio News, hver halvtime sættes de præfabrikerede lokale nyheder i cartridge-maskinen og hvert tiende minut en reklame, og endelig Radio Basildon's egne jingler, som spilles ofte.

Krambod og kontakt.

Nogle af programmerne er åbne for "Bargain Line", den lokale udgave af Kramboden, hvor lytterne kan ringe ind og udbyde hvad som helst til salg, bare det koster under 25 pund. Det er en gratis service. De kan naturligvis også efterlyse ting, de ønsker at købe. Også "Contact Line" er en fast del af bestemte programmer.

Den benyttes især af foreninger eller initiativgrupper, som vil fortælle om deres loppemarked eller f.eks. opfordre handicappede lyttere til at komme til aftenens byrådsmøde, hvor en bevilling i anledning af Handicapåret skal diskuteres.

Formiddagens programmer og et to-timers program om eftermiddagen har ca. 40% musik indlagt samt features om lokale emner, serviceoplysninger og gæster i studiet, som fortæller om lokale begivenheder.

Der er fast transmission af underholdning fra det lokale teater hver uge, børneprogrammer, kirkelige programmer søndag formiddag og sport. De direkte transmissioner omfatter bl.a. det store lytterhit: Byrådsmøderne:

- "Vi ved at folk lytter til møderne, fordi de ringer op næste dag og er rystede i deres grundvold - her troede de, at byrådsmedlemmer var saglige, alvorlige typer, og så hører de dem kalde hinanden fascister og orme ("wiggly worms") mens de skændes om arbejdsløsheden og boligproblemer etc. Basildons byrådsmøder er enormt underholdende - og samtidig giver de lytterne indblik i, hvem der har ansvaret for hvad - hvem de skal klage til, når gadebelysningen går ud her og der", siger Clive Thomas.

Lytternes udsendelser

Med en så fast programflade skulle man tro, at det er så som så med lytternes mulighed for selv at komme til orde. Men de bliver opmuntret til at henvende sig. Henvendelserne kan bruges i nyhedsudsendelser, eller de bliver til de features, som altså er den del af de faste programmer. Lytterne kan nøjes med at aflevere deres ideer, eller de kan selv få lov at føre dem ud i livet. En af de faste frivillige, en ældre, nervøs dame, laver human interest interviews, men redigerer ikke selv. Hun mener ikke, at hun kan finde ud af den del af processen. Teknikken spiller naturligvis også en rolle og der er tilsyneladende generel enighed på Radio Basildon om, at det, der kommer ud i æteren, skal lyde nogenlunde "professionelt".

Greenwich Sound tager lidt lettere på tingene i den retning, undtagen når det gælder musikprogrammerne. De bærer præg af, at de fire, der har startet radiostationen, alle har haft tilknytning til piratradioen Radio Caroline. Annonceringerne skal helst være i den lidt overgearede engelske DJ-stil. Også her er der faste programmer, men til dels på grund af manglende ressourcer, benytter Greenwich Sound sig også i høj grad af de features, som de får gratis fra Central Office of Information, der svarer til Statens Informationskontor. Disse features giver gode råd om alle mulige emner, men er naturligvis ikke lokale.

Lokalnyt

Greenwich Sound sender også fire minutters lokale nyheder hver time. De samme nyheder hele dagen. Det gælder også på Radio Basildon, og begge steder ville man gerne kunne producere flere forskellige nyhedsudsendelser om dagen, men mangler ressourcer. Greenwich Sound har et magasinprogram hver søndag, der udbygger nyhederne, og radiostationens leder, Terry Barnes, ville gerne sende sådan et program hver dag. Han mener imidlertid, at det er nødvendigt med professionelle journalister for at lave gode nyhedsprogrammer, og dem har Greenwich Sound hidtil ikke haft penge til at ansætte nogle af.

Tre minutters nationale og fire minutters lokale nyheder hver time - det lyder ikke revolutionerende. Men de nationale nyheder er med til at fastholde folk ved stationen, og de lokale nyheders indhold er forskelligt fra det, vi kender fra regionalradioen. På de engelske kabelradioer er det i højere grad lytterne, der kommer til orde i nyhedsprogrammerne. Radio Basildon blev f.ex. kontaktet af en kvinde, der ville have radiostationen til at gribe ind, da kommunen ville nedlægge en skole. Hun blev interviewet i forbindelse med nyhederne og kunne på den måde appellere til andre forældre. Samtidig dækkede radioen nøje de aktioner, der fulgte. Skolen blev ikke nedlagt.

Debatten om lokale medier i Danmark drejer sig ofte om, hvordan man får de berømte "almindelige mennesker" til at bruge en lokalradio. Det er også målet i England, men de to radiostationer vi besøgte, er ikke voldsomt interesseret i medieteorier.

-"Det tager tid at få folk med - de skal først vænne sig til radioen", siger Clive Thomas. Han formulerer kort sin programpolitik sådan: foruden de "gamle" BBC regler om at programmerne skal være underholdende, informative og uddannende, skal lokalradiovirksomheden efter hans mening være "involverende" og "tilgængelig" (involvement and accessibility).

Ingen mærkevarer

Men hvordan influerer reklamerne på programpolitikken?

Clive Thomas føler sig uafhængig, fordi radiostationen er baseret på reklameindtægter. Han mener, at kommunalbestyrelsen ville blande sig, hvis den bekostede budgettet. Han kan ikke mindes, at annoncører har forsøgt at lægge pres på Radio Basildon. Derimod fortæller han, at radioens største annoncør, en supermarkedskæde, engang blev kritiseret i en udsendelse. Dens chef ringede og bad om at få kritikken gentaget i telefonen, så fejlen kunne blive rettet. Men Clive Thomas er ikke interesseret i at have mærkevarereklamer i programmerne. Mærkevareproducenter er ofte store internationale firmaer, der ville være immune overfor dårlig, lokal omtale.

I praksis fungerer reklamesalget ved, at Radio Basildons sælger i samarbejde med kunden finder "vinklen" på reklamen. Sælgeren finder derefter en tekstforfatter - ofte en af dem, der i forvejen er tilknyttet programsiden af Radio Basildon. Tekstforfatteren finder ud af, hvem der skal lægge stemme til. Oplæseren, tekstforfatteren og teknikeren får hver fem pund pr. reklame.

Adam Lazarus, der er ansat som journalist, supplerer sin magre indkomst på denne måde. Men reklamer med hans eller programværtens stemmer må ikke bruges lige efter nyhederne.

Det er svært som dansker at vurdere, hvilken betydning reklamerne har for programpolitikken, lytterne og nyhederne. Det er også svært at forestille sig det engelske system overført på Danmark. Englænderne er jo vant til reklamer - spørgsmålet er om man herhjemme overhovedet ville acceptere disse stadig afbrydelser i udsendelserne.

Isolation i nybyggeriet

Hvor Greenwich Sound først nu er ved at manifestere sig i Plumstead og omegn har Radio Basildon fra begyndelsen været meget bevidst om sin placering i lokalsamfundet: En af grundene til, at kommunen startede og støttede den var, at indbyggerne i den kæmpe store "new town" skulle få et bedre lokalt tilhørsforhold.

"En masse familier brød væk fra slægtninge og kendte steder i London, da de flyttede herved i 50'erne. Det gjorde jeg selv - vi kom herved med tre små-unger og kendte ikke en sjæl. Dengang ville det have været vidunderligt med en radio, så man kunne høre, hvad der foregik, hvor man kunne få hjælp, kende til forretningerne og den kommunale service," siger Margaret, der nu arbejder på Radio

Basildon som sekretær. Hun mener at den direkte kontakt med lytterne er en af lokalradioens vigtigste opgaver - radioen og lytterne skal være involveret i hinandens problemer. Stationens leder Clive Thomas går et skridt videre og siger, at forholdet til det lokale samfund bør være, at "people are involved with people". Radioens ansatte skal altså ikke være professionelle/amatører overfor hinanden, men stå på lige fod når det gælder om at tackle lokalsamfundets problemer. Han giver dette eksempel:

En flok unger blev bortvist fra et aktivitetscenter i kommunen. De rendte rundt og lavede ballade og kom i konflikt med lederne af centret. Sagen dukkede op i et af radioens telefonprogrammer, hvor begge parter ringede op uafhængigt af hinanden og gav deres fremstilling af sagen:

- "Men da de så havde været "i luften" gjorde vi noget, som garanteret ville få IBA til at gyse: Vi bad de to parter om at ringe hinanden op og snakke om problemet efter telefonprogrammet. Vi nøjedes altså ikke med at sige: Nå, synes du det og nå, synes du det modsatte - vi blandede os i konflikten. Det synes jeg man skal gøre som "community radio". I øvrigt har de unge igen lov at komme i centret", siger Clive Thomas.

Et kig ind i baghaven

Denne holding har Clive Thomas også lagt vægt på i ansøgningen om IBA-rettighederne for Essex-området. Her skriver han bl.a.: "Hvis en lokalradio i dette område skal få nogen betydning, må den udvikle sig til et medie, hvor vi alle kan se ind i hinandens baghaver og indse, at der er mere der samler end skiller os (We have more in common than in conflict)".

I ansøgningen understreger han også et af de principper, som Radio Basildon prøver at føre ud i livet: "Hvor det end er muligt, vil vi gerne i kontakt med lytterne på den måde de ønsker det, hvad enten det er med direkte eller indirekte henblik på produktion af programmer. Vi vil ikke prøve at gemme studieværterne væk i elfenbenstårne, men opmuntre dem til at have et udadvendt og interesseret forhold til lytterne".

Alligevel viser statistikken, at kun 5% af lytterne har deltaget i de direkte telefonprogrammer og kun 1% er blevet interviewet. Det er heller ikke godt nok, siger Clive Thomas, men forsvarer sig med, at tallet er højt i forhold til andre radiostationer:

- "Vi taler om 5% af 90.000 mennesker - det bliver trods alt til nogle stykker".

Der er ikke tvivl om, at Radio Basildon prøver at leve op til sine egne idealer.

En stadig strøm af mennesker passerer radioens lokaler, som ligger ved byens centrale torv. Der er ikke tale om en bestemt gruppe af aktivister, men om en bred sammensætning af beboerne: Enlige mødre, punkere, pensionister, teenagere og enkelte pinger fra de lokale organisationer. Margaret modtager dem alle i forkontoret. Hun mener, at lokalsamfundet kommer så meget i kontakt med radioen som det vil og har lyst til - folk både brokker sig, roser programmerne, og får hjælp til at lave nogle selv.

-"En morgen kom jeg ind og fandt en mand, som sad og græd i forkontoret. Hans kone havde forladt ham, og han troede, at vi kunne få hende til at komme hjem igen. Hvis der er en eller anden krise i byen kommer alle rendende og vil ha' os til at løse den. Folk tiltror os mere magt, end vi egentlig har," siger Margaret.

Åndsvage bureaukrater

Først når det engelske underhus træder sammen efter sommerferien, kommer afgørelsens time for Englands kabelradioer. Den engelske indenrigsminister William Whitelaw skulle allerede i foråret have besluttet, om kabelradioerne fremover må sende i æteren. Men her har som bekendt haft mere presserende sager, så afgørelsen er blevet udskudt. Tidligst om et par måneder regner folkene på Radio Basildon med at få endeligt svar.

Hvad sker der, hvis ikke tilladelsen kommer?

Clive Thomas er alvorligt bange for, at det bliver svært for de små radioer at overleve. Mange af dem skal som Radio Basildon klare sig i konkurrencen med de mange kommercielle radioer, som den konservative regering har givet sendetilladelse.

Det betyder nedgang i reklamesalget - de lokale handlende vil i stedet købe annoncetid på de kommercielle stationer. Radio Basildon har her i sommer oplevet sin første arbejdskonflikt: To af stationens kontorfolk blev afskediget, fordi de som medlemmer af fagforeningen krævede tarifløn. Det var der ikke råd til, og nu er resten af det organiserede kontorphonale i strejke mod fyringen.

Et udpluk fra et radio-interview med Clive Thomas, optaget i april 1981, kan måske opsummere situationen. Dengang sagde han:

-"Det lader til, at der er en frygt i dette land for at lade almindelige mennesker komme til orde. Jeg ved ikke hvad de (politikere) er bange for at høre, men det lader til, at radiospredning skal beskyttes. Jeg er forbavset over, at der faktisk er andre end dronningen, der får lov at gå i luften!.....Og sådan har strukturen været fra starten: Alt dette flip med at uddelegere magten over

æteren til selskaber, som så skal administrere rediospredningen...Når der skal vælges et nyt område til en lokal radiostation, foregår det sådan her: En eller anden åndsvag bureaukrat, som aldrig har sat sine ben på en radiostation, henter en knappenål, stikker den ind i et landkort og siger: Oh, her lægger vi en lokalradio. Det har ingen betydning, hvad befolkningen ønsker!

Men folk her i byen ved godt hvad de ønsker. De ønsker en Radio Basildon. De, der har magten i London (IBA og BBC) vil ikke lade dem få den. Så det kommer an på regeringen.

Hvis den siger ja til at lade os sende i æteren, vil vi om ti år have hundredevis af disse stationer. Nogle af dem dårlige, andre fortrinlige. Og det er meget sundt.

Det er ligesom med teatervirksomhed: Man ville da aldrig forhindre et amatør-, et semiprofessionelt eller et hel-professionelt teater i at begynde - eller en avis, hvad enten den er semi- eller helprofessionel. Men af en eller anden grund skal radioer være helprofessionelle og ens - ellers må de ikke eksistere.

Det mener jeg faktisk er en overtrædelse af menneskerettighederne. Radio er et medie, folk bør have ret til at bruge. Med visse restriktioner, naturligvis. Ligesom man har regler for at styre trafik, må man have regler for at styre frekvenser. Jeg tror ikke på anarki. Den italienske situation er fuldstændig vanvittig. Men her i Storbritannien er man nærmest landet i den modsatte grøft".

Noter:

(1) Om Cardiff-Stationen m.m. cf. Prehn, O: Lokal-tv, Ålborg 1981

Skriftlige Kilder:

Peter M. Lewis: Local Radio in Britain. Council of Europe. Dec. 79.

The IBA Code of Advertising Standards and Practice. Independent Broadcasting Authority. October 1978.

Application for the Award of the Southend/Chelmsford I.L.R. contract. 27th March 1980. Essex County Radio Association.

"Commercial Radio in Essex..." udgivet af Radio Basildons reklameafdeling.

DX-fokus, august og september 1981.

RADIO *Getting Closer To You* **BASILDON**

Radio Basildon daytime programmes 1981.

Weekdays:

- 7.00-9.00 **BASILDONBREAKFAST.** A lively start to the day for listeners on the move. Music; national and local news; bus, road and rail information; weather; regular time checks; competitions; interviews; what's on and The Contact Line.
- 9.00-11.00 **THE MORNING PROGRAMME.** Music for people at home-housewives, shiftworkers and pensioners. The Recipe of the Day, Job Shop, information, interviews and dedications.
- 11.00-13.00 **CALL 282123.** Radio Basildon examines the issues of the day with special guests to face the public. Listeners comments, news and questions, plus the Bargain Line on 282125 for swaps and sales.
- 13.00-14.00 **IT'S GOOD.** Music on the lighter side for men and women at home. Local personalities with a story to tell and the Bargain Line continues on 282125.
- 14.00-15.00 **AFTERNOON SPECIAL.** A wide range of programmes including our news magazine, travel programme and specialist music shows.
- 15.00-18.00 **COMING HOME.** Breakfast backwards! With the emphasis on fun entertainment and competitions, plus all our information features and latest news of the day.

THROUGHOUT THE WEEK: World news from IRN on the hour, Radio Basildon Local News on the half-hour.